

SIMON
ROZENDAAL

De schokkende slachting van de mooie walvissen

De zeehondenpups schreeuwen in Grytviken op hoge toon. De zeeolifanten die doodstil liggen (ze zijn zo zwaar dat waggelen veel energie kost) laten een diepe brom horen. Op de kade een roestig walvisvaardersschip met harpoengeweer. Verder al even roestige vaten waarin de walvisblubber tot olie werd gekookt, tanks waarin de olie werd opgeslagen en een voorraadschuur met bouten en moeren.

Op deze plek, aan de oostkant van het Britse Zuid-Georgië, ten noorden van Antarctica, zijn eerst tienduizenden zeehonden en zeeolifanten vermoord en later tienduizenden walvissen. Nu dommelen er zeeolifanten en stoeien de zeehondenpups. Een mooie symboliek. De natuur heeft weer bezit genomen van de schuldige plek.

U merkt, ik schrijf 'vermoord'. Niet 'gedood'. Dat komt omdat ik hier boos rondsletter. Wat is het weerzinwekkend dat rond 1900 zo veel zeehonden, zeeolifanten en walvissen zijn vermoord op Zuid-Georgië. En dat voor hoeden (met zeehondenbont), machines (walvisvet was een ideale smeerolie), zeep, lippenstift en margarine.

Schotten, Amerikanen, Britten, in mindere mate Nederlanders (achttien expeditieën tussen 1946 en 1964) en vooral de Noren hebben zich als beesten gedragen in de Zuidelijke Oceaan. De Noren verdienen het om er uitgelicht te worden. Geen volk heeft zo veel walvissen vermoord, ze gaan er nog mee door ook (elk jaar vijf- tot achthonderd) en dat terwijl niet alle soorten zich hebben hersteld van de massaslachting – er zijn zo'n twee miljoen walvissen afgeslacht.

Hebt u Noren in uw kennissenkring? Spreek hen hierop aan. Het is schandalig hoe dit beschaafde en vooruitstrevende volk zich al eeuwenlang misdraagt ten opzichte van walvissen.

Ik ben in Grytviken in verband met een reis naar Antarctica, waarover u binnenkort in dit weekblad een uitgebreid verslag kunt lezen. U weet als lezer van deze columns hopelijk dat ik een verstokte vooruitgangsoptimist ben, iemand die gelooft dat bijna alles voortdurend beter wordt. Maar dat proces is niet lineair. Het is een Echternachse processie: drie stappen voorwaarts en dan twee achterwaarts. Grytviken was een stap achterwaarts. Dat er nu weer zeehonden en zeeolifanten liggen te midden van de roestige tanks en vaten en in de Zuidelijke Oceaan weer volop bultruggen zwemmen is een flinke stap voorwaarts.

Maar ik kan er niet bij dat het normaal werd geacht om walvissen – gigantische zoogdieren met pientere ogen en een scherp verstand – aan de lopende band te slachten. Dat de Noren hier in Grytviken een skischans hadden gebouwd en er 's zomers een voetbalcompetitie was tussen vijf teams van walvisvlachters. En dat ze, merk ik in het museum van Grytviken, trots de lens in-kijken met een blik van: ik ben een held.

De ergste van allemaal was de Noor Carl Anton Larsen, die aan het eind van de negentiende eeuw op het idee kwam om zoveel mogelijk walvissen in de buurt van Antarctica (waar door de oceaanstromingen veel plankton en krill zit en daar komen walvissen, zeehonden, zeeolifanten en pinguïns op af) te doden en machinaal te verwerken. Hij kon daar zo enthousiast over vertellen dat hij het geld uit de zak van investeerders kletste en aldus kon Larsen de eerste walvisverwerkingsfabriek in Grytviken oprichten. Die was dusdanig succesvol dat er binnen een jaar of tien navolgers kwamen.

Gelukkig herstelt de walvisstand zich. De bultrug is zelfs bijna terug op het niveau van voor de walvisvaart. Dat is ook goed voor de strijd tegen de opwarming van de aarde. Een walvis legt evenveel CO₂ vast als een paar duizend bomen. Maar terwijl die bomen als ze dood gaan hun CO₂ weer aan de atmosfeer vrijgeven, zinken dode walvissen naar de oceaانبodem en wordt hun koolstof weer in de kringloop opgenomen. De poep van walvissen wordt verteerd door het plankton en daar profiteren kleine garnaaltjes (krill) weer van. Gaat het goed met de walvis, dan is dat een signaal dat de oceaan gezond is.

Lang leve de walvis dus. (En zeer gewaardeerde Noren, stop met de jacht en bied via koning Harald de Vijfde nou eindelijk eens excuus aan voor jullie misse-lijkmakende gedrag uit het verleden.)

EW

**Spreek de Noren in uw kennissenkring aan.
Schande hoe ze zo lang al walvissen vangen**